

**UCHWAŁA NR XXX/197/2018
RADY GMINY W BROKU**

z dnia 16 października 2018 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Brok
na lata 2018-2020.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994 z późn.zm.) i art.176 pkt 1, art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.) - uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Brok na lata 2018-2020 stanowiący załącznik do uchwały.

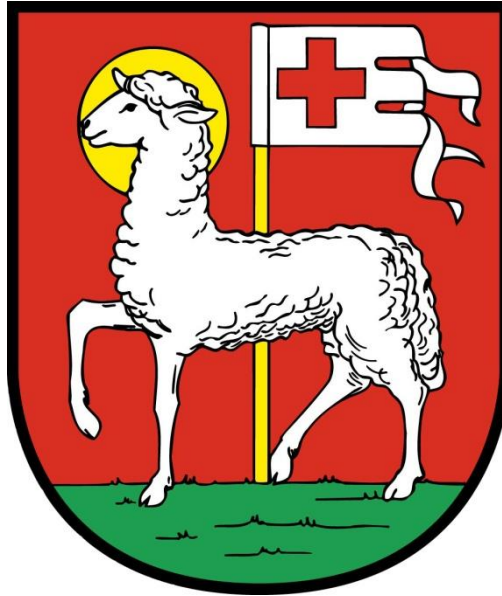
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy

Sylwester Runo

Załącznik
do Uchwały Nr XXX/197/2018
Rady Gminy w Broku
z dnia 16 października 2018 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE BROK NA LATA 2018-2020**

BROK 2018

Spis treści

Wstęp	3
I. Podstawy prawne podejmowanych działań.....	4
II. Charakterystyka sytuacji rodzin w gminie Brok	5
III. Zasoby gminy Brok	8
IV. Cele i założenia programu wspierania rodziny	8
V. Adresaci programu.....	11
VI. Źródła finansowania	11
VII. Monitoring i ewaluacja	11

Wstęp

Gminny program wspierania rodziny na lata 2018 - 2020 w gminie Brok opracowano w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w celu wspierania i udzielania pomocy rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności rodzinom niepełnym, wielodzietnym oraz znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej obowiązek podejmowania zintegrowanych działań w celu wspierania rodziny oraz tworzenia systemu opieki nad dzieckiem.

Celem nowych rozwiązań jest troska o zapewnienie każdemu dziecku stabilnego, szczęśliwego, rodzinnego środowiska wychowawczego oraz wsparcie rodziny przeżywającej trudności w powrocie do prawidłowego funkcjonowania, a także zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania jej przez rodziców.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka, jego pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym. Powinna zapewnić mu prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny oraz bezpieczeństwo emocjonalne, a także przygotować do pełnienia przyszłych ról społecznych. Rodzina jest pierwszą instytucją wychowawczą kształtującą jego osobowość, postawy, system wartości i aktywność oraz przekazującą tradycje, wzory zachowań i zasady współżycia społecznego. Dlatego też, jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje lub innego rodzaju zagrożenia, instytucje i służby ustawowo zobligowane do wspierania rodziny mają obowiązek podjęcia określonych działań, aby wpłynąć na przywrócenie prawidłowego jej funkcjonowania.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować może różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone są dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Podmiotem realizującym ten cel na poziomie gminy Brok jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Broku. Podstawowym zadaniem GOPS jest bezpośrednie organizowanie i wykonywanie zadań związanych z zaspokojeniem potrzeb rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej poprzez rozpoznawanie potrzeb i bezpośrednie udzielanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej i usługowej. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganiu osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Dlatego też instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Istotne jest koordynowanie działań wszystkich instytucji powołanych do wspierania rodziny, gdyż problemy występujące w rodzinie wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych - to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym towarzyszy problem ubóstwa wynikającego z długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji oraz podejmowania działań na rzecz rodziny. Praca z rodziną powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym najbliższej rodziny oraz aktywnością własną ze strony rodziny dysfunkcyjnej. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej należy ją wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej i eliminowanie sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

I. Podstawy prawne podejmowanych działań

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 998 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2018r., poz. 1508);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2016r. poz. 487 z późn. zm.);

5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 682 z późn.zm.);
6. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969);
7. Ustawę z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 603 z późn. zm.).

II. Charakterystyka sytuacji rodzin w gminie Brok

Gmina Brok jest gminą miejsko-wiejską położoną w powiecie ostrowskim w województwie mazowieckim. Siedzibą gminy jest Brok. Gmina składa się z 9 sołectw i zajmuje powierzchnię 110,21 km².

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. w gminie Brok zamieszkiwało 2837 mieszkańców, większość stanowiły kobiety - 1426 osób, natomiast mężczyźni - 1411 osób.

Sytuacja demograficzna w gminie (na dzień 31.XII)			
Lata	2015	2016	2017
Liczba mieszkańców			
Ogółem	2877	2849	2837
w tym:			
Kobiety	1453	1443	1426
Mężczyźni	1424	1406	1411

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Broku

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w roku 2017 ze świadczeń z pomocy społecznej skorzystało 172 osoby ze 144 rodzin, co stanowi 6,06% ogółu mieszkańców.

Liczba osób ogółem korzystających z pomocy społecznej w gminie w latach 2015-2017 :

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie			
Lata	2015	2016	2017
Świadczenia z pomocy społecznej przyznane w ramach zadań własnych i zleconych			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	196	192	172
Liczba świadczeń pieniężnych	92	96	84
Liczba świadczeń niepieniężnych	104	96	88
Liczba rodzin ogółem	142	144	144
Liczba osób w rodzinach	425	415	407

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Broku

Najczęstsze powody przyznania pomocy społecznej w latach 2015 - 2017

Powody przyznania pomocy społecznej			
Ubóstwo			
	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Liczba rodzin ogółem	112	119	115
Liczba osób ogółem w rodzinach	321	347	343
Bezrobocie			
Liczba rodzin ogółem	80	66	73
Liczba osób ogółem w rodzinach	251	218	242
Niepelnosprawność			
Liczba rodzin ogółem	59	58	57
Liczba osób ogółem w rodzinach	127	124	126
Długotrwała lub ciężka choroba			
Liczba rodzin ogółem	71	63	72
Liczba osób ogółem w rodzinach	155	112	143
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego			
Liczba rodzin ogółem	99	84	85
Liczba osób ogółem w rodzinach	285	234	251
Alkoholizm			
Liczba rodzin ogółem	5	1	3
Liczba osób ogółem w rodzinach	8	5	6
Opuszczenie zakładu karnego			
Liczba rodzin ogółem	1	1	0

Liczba osób ogółem w rodzinach	1	5	0
Zdarzenie losowe			
Liczba rodzin ogółem	1	0	0
Liczba osób ogółem w rodzinach	2	0	0

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Broku

Bezrobocie w gminie Brok :	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Bezrobotni ogółem	168	172	143
Długotrwale bezrobotni	111	108	83
Bezrobotni z prawem do zasiłku	29	26	9

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Broku

Korzystający z pomocy społecznej to najczęściej osoby bezrobotne. Bezrobocie jest głównym czynnikiem sprawczym ubóstwa. Niesie za sobą nie tylko niedostatek, ale też i negatywne skutki w zakresie funkcjonowania rodziny. W konsekwencji generuje występowanie patologii społecznej oraz nieradzenie sobie w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych. Złe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak odpowiedniego specjalistycznego wsparcia powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością odebrania dzieci ze środowiska naturalnego i umieszczenia ich w pieczy zastępczej.

Powyższe dane wskazują również, w jakich aspektach należy pomóc rodzinie, aby mogła prawidłowo funkcjonować i stanowiła pozytywne środowisko rozwoju młodego człowieka. Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na rodzinę wymagają od profesjonalnych służb opracowania specjalistycznych usług socjalnych, a celem pracy socjalnej z rodziną ma być wyjście z kryzysu samodzielne prawidłowe funkcjonowanie w środowisku rodzinnym i społecznym.

Systematycznie wzrasta zapotrzebowanie na formy pomocy nie mieszczące się w sferze finansowej, usługowej, czy w naturze. Coraz częściej podopieczni pomocy społecznej poszukują wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, prawnego oraz pracy socjalnej.

Problemy, jakie dotyczą współczesną rodzinę, oraz dotychczasowe doświadczenia wskazują na potrzebę wsparcia rodzin naturalnych, co pozwala zapobiec głębokiemu kryzysowi, który może zakończyć się odebraniem dzieci rodzicom biologicznym. Szczególniej

opieki wymagają dzieci wychowywane w rodzinach ubogich. Diagnozowanie problemów pozwala na wskazanie form pomocy niezbędnych dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu. Znajomość potencjału i dostępność usług daje możliwość formułowania celów i zadań, które mogą stanowić spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

III. Zasoby gminy Brok

Program wspierania rodziny w gminie Brok na lata 2018 - 2020 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów dzieci, młodzieży i rodzin określa się instytucje znajdujące się na terenie gminy Brok, które funkcjonują w obszarze profilaktyki społecznej, edukacji, służby zdrowia.

Na terenie gminy Brok działają następujące instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny:

1. Urząd Gminy Brok - współfinansowanie programów wspierających lokalną aktywność, edukację i aktywizację społeczną;
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej- pomoc finansowa, rzeczowa i usługowa, praca socjalna, aktywizacja społeczno-zawodowa;
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - wspieranie rodzin z problemem alkoholowym;
4. Zespół Interdyscyplinarny - wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy;
5. Placówki oświatowe z terenu gminy Brok - działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci;
6. Komenda Powiatowa Policji w Ostrowi Mazowieckiej - zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom na terenie gminy Brok;
7. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Broku - opieka i profilaktyka zdrowotna.

IV. Cele i założenia programu wspierania rodziny

Cel główny programu: Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w rodzinie biologicznej oraz wspieranie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

Cel 1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.

Zadania:

1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych: pomoc w formie dożywiania dla dzieci i młodzieży w szkołach, udzielanie pomocy dzieciom w formie stypendiów szkolnych, zasiłków celowych i okresowych oraz świadczeń rodzinnych.

2. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia.

Zakładane rezultaty:

1. Podniesienie bezpieczeństwa bytowego i zdrowotnego rodziny.

2. Zapobieganie rozpadowi rodziny i umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej z powodów socjalno-bytowych.

3. Uczenie rodziców i dzieci postaw prozdrowotnych.

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, placówki oświatowe.

Cel 2. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.

Zadania :

1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną oraz współpracę z asystentem rodziny.

2. Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzicom biologicznym.

3. Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia.

3. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: psychologa, logopedy prawnika oraz doskonalenie wczesnej interwencji w sytuacjach kryzysowych.

Zakładane rezultaty:

1. Podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych rodziców.

2. Wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich oraz w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny.

3. Podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży.

4. Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, placówki oświatowe.

Cel 3. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym rodzin.

Zadania:

1. Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się działaniami na rzecz dzieci i rodziny.
2. Dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne.
3. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka: wsparcie przez asystenta rodziny, pomoc rodzin wspierających, praca socjalna z rodziną.

Zakładane rezultaty:

1. Zmiana postaw i zachowań w rodzinach zagrożonych negatywnymi zachowaniami społecznymi.
2. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców.
3. Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi i przyjmowanie pozytywnej postawy społecznej i obywatelskiej przez dzieci i młodzież.

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, placówki oświatowe.

Cel 4. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom.

Zadania:

1. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników socjalnych oraz osób pracujących z rodziną poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i innych formach edukacyjnych.

Zakładane rezultaty:

1. Podnoszenie profesjonalizmu osób niosących pomoc rodzinie.
2. Wzrost kompetencji i skuteczności podejmowanych działań pomocowych.

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe.

V. Adresaci programu

Program wspierania rodziny skierowany rodzin, które z racji doświadczanych problemów przekraczających ich zasoby, nie są w stanie samodzielnie wypełniać funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci. Są to rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone ubóstwem, problemem uzależnienia oraz rodziny dotknięte przemocą.

VI. Źródła finansowania

1. Środki własne gminy.
2. Dotacje z budżetu państwa.
3. Środki pozabudżetowe.

VII. Monitoring i ewaluacja

Gminny program wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb.

Monitoring będzie polegał na zbieraniu i dokumentowaniu informacji dotyczących realizacji zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Zebrane informacje będą wykorzystane do planowania dalszych działań profilaktycznych.

Monitoring realizacji programu umożliwi:

- rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających pomocy,
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację,
- stan zaawansowania prowadzonych działań.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej będzie w każdym roku trwania programu przedstawiał Radzie Gminy raport z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny.